

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun final draft -versio. HUOM.! Versio voi poiketa alkuperäisestä julkaisusta sivunumeroinnin, typografian ja kuvituksen osalta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Varhelahti, M. & Mikkilä-Erdmann, M. (2018). Digipedagogiikka työelämän tarpeita vastaamaan. *AMK-lehti/UAS journal*, no 3.

URL: <https://uasjournal.fi/3-2018/digipedagogiikka-tyoelaman-tarpeet/>

Pysyvä linkki rinnakkaistallenteeseen: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201904104725>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a final draft of the original publication. NB. The self-archived version may differ from the original in pagination, typographical details and illustrations.

To cite this, use the original publication:

Varhelahti, M. & Mikkilä-Erdmann, M. (2018). Digipedagogiikka työelämän tarpeita vastaamaan. *AMK-lehti/UAS journal*, no 3.

URL: <https://uasjournal.fi/3-2018/digipedagogiikka-tyoelaman-tarpeet/>

Pysyvä linkki rinnakkaistallenteeseen: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201904104725>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Kirjoittajien nimet ja yhteystiedot

Mervi Varhelahti, KT, FM, KTM, Lehtori

Turun ammattikorkeakoulu

Sähköposti: mervi.varhelahti@turkuamk.fi

Mirjamaija Mikkilä-Erdmann, KT, Professori

Turun Yliopisto, OKL

Sähköposti: mirmik@utu.fi

Abstract

Master's Students as the Developers of Communication Skills

Changes in working life are posing new challenges to working life orientation in higher educational institutions. This study focuses on the development of adult students' communication skills -especially media choice- in Master's studies in universities of applied sciences in Finland. The approach used in this study is mixed method, combining a framework of digital communication skills to the media synchronicity theory as theoretical background. Results suggest that a stronger link to working life orientation could be achieved with a varied choice of digital communications tools in learning.

Digipedagogiikka työelämän tarpeita vastaamaan

Johdanto

Digitalisaatio on muuttanut viestintää merkittävästi. Asiantuntijat käyvät vuoropuhelua yhä enenevässä määrin virtuaalisissa sekä monikulttuurisissa toimintaympäristöissä (Waldeck ym. 2012; Lönnblad & Vartiainen 2012). Tähän liittyy olennaisesti sopivan viestintäkanavan valitseminen viestintään, sillä valitulla viestintäkanavalla ja sen mahdollistamilla viestintätavoilla on merkitystä viestinnän onnistumiselle (mm. Dennis ym. 2008, [Ferrari 2013](#), Lockwood 2015.)

Työelämäosaamisen ylläpitämisen ja vahvistamisen ollessa ammattikorkeakoulujen tehtävä, pohditaan, toteutuuko opetuksen työelämävastaavuus eli vastaavatko oppimiseen valitut

viestintäkanavat niitä, joita käytetään työelämän asiantuntijatehtävissä. Tässä artikkelissa hyödynnetään Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen tutkintoa (YAMK) suorittavien aikuisopiskelijoiden näkemyksiä viestintäkanavan valinnasta. YAMK-opiskelijoiden näkemys on tärkeä, sillä he ovat aktiivisia toimijoita sekä oppimis- että työyhteisöissään. Työ ja oppiminen kulkevat käsi kädessä ja YAMK-opiskelijoiden osaamista voidaan kehittää formaalisti sekä informaalisti. (Palonen, Boshuizen & Lehtinen 2014.)

Viestintäkanavan valintaa tarkastellaan median synkronisuuden teorian avulla (Media synchronicity theory, Dennis & Valacich 1999; Dennis ym. 2008). Tämän tutkimuksen avulla voidaan tukea ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmien osaamisperustaisuuden toteutumista.

Viestintäosaamisen kehittäminen YAMK-koulutuksissa

YAMK-opiskelijoilta on koulutukseen hakeutuessa edellytetty alempaa ammattikorkeakoulututkintoa sekä vähintään kolmen vuoden työkokemusta (Opetusministeriö 2015). Suurin osa opiskelee työn ohella. Näin viestintäosaamisella on olennainen merkitys sekä opiskelijoiden oppimisen että työn kannalta. Molemmissa opiskelijoiden edellytetään viestivän tietoa jakamalla ja luomalla.

Arenen suosituksissa YAMK-opiskelijan viestintäosaamista kuvataan seuraavasti: ”Opiskelija osaa kehittää työelämän monialaista viestintää ja vuorovaikutusta, osaa soveltaa tieto- ja viestintäteknikkaa tehtävissään, kykenee kansainväliseen viestintään työtehtävissään ja toiminnan kehittämisessä.” (ks. Auvinen, Heikkilä, Ilola, Kallioinen, Luopajarvi, Raij & Roslöf 2010.) Tämä jättää osaamisen kehittäjille suurta tulkintavapautta siitä, mitä viestintäosaaminen nykyään tarkoittaa verkostomaisissa toimintaympäristöissä.

YAMK-tutkinnoissa digipedagogiikalla on tärkeä rooli, sillä tutkinnoissa sovelletaan monimuoto-opiskelua eli opiskelijat jakavat ja luovat tietoa pääosin virtuaalisesti teknologian välityksellä. Myös työtehtävissä viestitään yhä enemmän teknologian välityksellä. Teknologia voidaan nähdä opetusteknologian lisäksi nähdä myös teknologiana, jota opiskelijat työssäänkin käyttävät viestintäprosessien onnistumiseksi ([Varhelahti 2017](#)).

Kuten muukin osaaminen, niin myös viestintäosaaminen, kehittyy autenttisissa viestintätilanteissa (Spitzberg 2006). Aitojen toimintaympäristöjen merkitys korostuu myös ammattikorkeakoulujen näkemyksissä pedagogiikasta ja osaamisperustaisuudesta (Mäkinen & Annala 2012). Mahdollisuudet viestintäosaamisen työelämävastaavaan kehittämiseen osana YAMK-tutkintojen monimuotokoulutusta ovat erinomaiset.

Median synkronisuuden merkitys viestinnässä

Tässä artikkelissa tarkastellaan viestintäosaamisen osa-aluetta sopivan viestintävälineen valintaa. Viestintävälineen valintaa on mielenkiintoista tarkastella median synkronisuuden teorian näkökulmasta. Teoria näkee viestintätilanteen olevan joko tiedon välittämistä (conveyance) tai lähentämistä (convergence) eli merkitysten luomista tai yhteisymmärryksen tavoittelua. Nämä kaksi prosessia yhdistyvät eri tavoin sekä monimuoto-opiskelussa että asiantuntijatehtävissä viestittäessä. Median synkronisuuden teoriassa ei tarkastella tietyn viestintäkanavan tehokkuutta viestintätilanteissa, kuten monissa aiemmissa teorioissa (vrt. Media Richness Theory, Daft & Lengel 1986), vaan tarkoituksenmukaisuutta viestintätilanteesta riippuen.

Viestintäkanavalla nähdään olevan viisi ominaisuutta, jotka vaikuttavat viestintätilanteisiin. Nämä ovat viestin välittämisen nopeus (transmission velocity), viestien rinnakkaisuus (parallelism), symbolien käyttö (symbol sets), muokattavuus (rehearsability) sekä uudelleen työstäminen (reprocessability). (Dennis ym. 2008, 581–587.)

Tiedon siirtämistä tukevat välineet, joissa ei ole välitöntä kysymisen ja vastaamisen mahdollisuutta, vaan päinvastoin sallivat usean rinnakkaisen viestintätapahtuman määrän (matala synkronisuus). Viestintävälineet, jotka mahdollistavat nopean viestimisen ja rajoittavat samanaikaisen viestinnän määrää (korkea synkronisuus), tukevat puolestaan viestintää silloin, kun ryhmän tavoitteena on yhteisen ymmärryksen luominen.

Tarkoituksenmukaisuuden kannalta ei ole yhtä parasta viestintävälinettä, vaan voidaan käyttää useita eri välineitä tai niiden ominaisuuksia viestintäprosessien mukaan. (Dennis & Valacich 1999, 9.)

YAMK-opiskelijoiden näkemyksiä viestintäosaamisen kehittämisestä

YAMK-opiskelijoiden näkemyksiä viestintäosaamisen kehittämisestä tutkinnoissa kerättiin vuonna 2015 sähköisellä lomakkeella, jossa kysyttiin:

1. Mitä viestintäkanavia/-palveluja käytät opiskelussa? Mitä viestintäkanavia/-palveluja asiantuntijatehtävissä käytetään?
2. Minkä viestintäkanavan/-palvelun käytön näet lähitulevaisuudessa kasvavan työelämässä? Miksi?

Kyselyyn vastasi 36 yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen (YAMK) opiskelijaa seitsemästä eri ammattikorkeakoulusta. YAMK-opinnot he olivat aloittaneet vuosina 2013-2014. Heistä 32 oli töissä samaan aikaan, kun he suorittivat opintojaan. Asiantuntijatehtävissä oli 21 henkilöä.

Taulukossa 1 ilmenee YAMK-opiskelijoiden käyttämät viestintäkanavat opinnoissa sekä työssä. Samassa taulukossa ilmenee viestintäkanavien eri ominaisuudet median synkronisuuden teorian mukaan (korkea, keskitaso tai matala).

Taulukko 1 Viestintäkanavat opiskelussa ja asiantuntijatehtävissä

Viestintäväline opinnoissa	nopeus		symbolien käyttö		uudelleen työstäminen	
	keskitaso	rinnakkaisuus	keskitaso	muokattavuus	keskitaso	synkronisuus
YouTube	keskitaso	korkea	keskitaso	matala	keskitaso	matala
Sähköposti	keskitaso	korkea	keskitaso	korkea	korkea	matala
Facebook	keskitaso	korkea	korkea	keskitaso	keskitaso	keskitaso
Viestintäväline tulevaisuuden asiantuntijatehtävissä						
Skype/Lync	korkea	keskitaso	korkea	matala	keskitaso	korkea
blogi	keskitaso	korkea	keskitaso	korkea	keskitaso	keskitaso
Twitter	keskitaso	keskitaso	keskitaso	korkea	keskitaso	keskitaso

Taulukon 1 mukaan viestintäkanavat, joita käytettiin opiskeluissa ja uskottiin käytettävän asiantuntijatehtävissä, ovat ominaisuuksiltaan melko erilaiset. Median synkronisuuden teorian mukaan opiskeluissa käytetyistä viestintäkanavista kaikki olivat lähempänä matalan synkronisuuden välineitä eli ne tukevat tiedon jakamista. Asiantuntijatehtävissä mainittu Skype/Lync on korkean synkronisuuden väline ja soveltuu ryhmän yhteisen päämäärän tavoitteluun ja monimutkaisimmistakin asioista sopimiseen.

Toiseksi selvitettiin, minkä viestintäkanavien käytön uskottiin kasvava tulevaisuudessa ja miksi. Tulevaisuuden asiantuntijatyötä arvioidessa eniten uskottiin videoneuvottelupalvelujen ja toiseksi eniten julkaisupalvelujen kasvuun. Pikaviestinpalvelujen, kuten Twitterin ja WhatsAppin kasvu mainittiin neljä kertaa. Syinä eri palvelujen kasvuun mainittiin sosiaalisuus, ajansäästäminen, taloudellisuus, ekologisuus, etätyömahdollisuus, helppous ja nopeus ja myös samanaikaisuus ja eriaikaisuus.

Pohdinta ja johtopäätökset

Tulokset viittaavat siihen, että työelämän osaamisvaatimukset viestintäosaamisesta ja YAMK-opetus eivät opiskelijoiden kokemana täysin kohtaa. Ilmeni, että opinnoissa hyödynnettiin edelleen pääosin tiedon siirtämiseen ja eriaikaiseen viestintään sopivia viestintäkanavia, kuten sähköpostia, kun taas asiantuntijatyössä tärkeäksi nähtiin sosiaalisen tiedon rakentelun mahdollistavan videoneuvottelukanan käyttö (ks. Dennis & Valacich 2008). Kuitenkaan korkean synkronisuuden kanavia ei käytetty aktiivisesti oppimisessa, vaikka sosiaalisuuden nähtiin edelleen kasvavan työelämän viestinnässä. Tulokset herättävät pohtimaan, ymmärretäänkö kuitenkin, miten viestintäkanavan eri ominaisuudet vaikuttavat viestintään (esim. Dennis ym. 2008; Guo ym. 2011) ja samalla oppimiseen. Onko oppimiseen valittu tarkoituksenmukaisia viestintäkanavia? YAMK-tutkinnoissa yhteisöllinen oppiminen ja tiedon luominen ovat avainkäsitteitä. Sähköposti ei kuitenkaan ole tällaiseen toimintaan tarkoituksenmukaisin valinta.

Yhä tärkeämpään rooliin nousee ohjaus, jossa opiskelijaa ohjataan hyödyntämään sellaisia viestintäkanavia, jotka aidosti tukevat sekä oppimista että työelämän viestintätilanteita. Itse asiassa vain näin opiskelijalla on mahdollisuus yksilölliseen osaamisen kehittämiseen työelämän tarpeita vastaavaksi ([Johnson ym. 2014](#)). Viestintäkanavan valintaan liittyvä osaaminen on vahvasti sidoksissa työnantajaorganisaatioon, sillä kullakin organisaatiolla on omat viestintäprosesseja tukevat teknologiat sekä erilaiset kielelliset ja kulttuuriset viestintäympäristöt. Viestintäosaamisen korkeatasoinen kehittäminen työelämän tarpeisiin edellyttää osaamisen kehittämistä aidoissa työelämän viestintätilanteissa (Spitzberg 2006; Nykänen & Tynjälä 2012; Laajala 2015) mukaan lukien myös autenttiset viestintäkanavat. Kyse ei ole teknologian käyttöosaamisesta (esim. Guo ym. 2011), voidaan puhua työelämävastaavasta digipedagogiikasta.

Lähteet

Auvinen, P., Heikkilä, J., Ilola, H., Kallioinen, O., Luopajarvi, T., Rajj, K. & Roslöf, J. (2010). Suositus tutkintojen kansallisen viitekehyksen (NQF) ja tutkintojen yhteisten kompetenssien soveltamisesta ammattikorkeakouluissa. Arene, Ammattikorkeakoulujen Rehtorineuvosto 23, 2010.

Dennis, A. R., Fuller, R. M. & Valacich, J. S. (2008). Media, tasks and communication processes: A theory of media synchronicity. *MIS Quarterly* 32(3), 575–600.

Dennis, A. R., & Valacich, J. S. (1999). Rethinking media richness: Towards a theory of media synchronicity. Teoksessa R. Sprague (toim.) *Proceedings of the 32nd Hawaii International Conference on System Sciences* (1–10). Los Alamitos, CA: IEEE Computer Society Press (1).

Ferrari, A. (2013). DIGCOMP: a Framework for developing and understanding digital competence in Europe. European Commission, Joint Research Centre, Institute for Prospective Technological Studies. (Report EUR 26035 EN). Haettu 10.9.2017 osoitteesta <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC83167.pdf>.

Guo, Z., Lu, X., Li, Y. & Li, Y. (2011). A framework of students' reasons for using CMC media in learning contexts: A structural approach. *Journal of the American Society for Information Science and Technology* 62(11), 2182–2200.

Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V. & Freeman, A. (2014). NMC Horizon report: 2014 Higher education edition. Austin, Texas: The New Media Consortium. Haettu 12.10.2017 osoitteesta <http://www.nmc.org/publication/nmc-horizon-report-2014-higher-education-edition/>

Laajala, T. (2015). Diskurssianalyttinen tutkimus ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman kehittämispöytäkirjasta. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, Acta Electronica Universitatis Lapponiensis 177.

Lockwood, J. (2015). Virtual team management: What is causing communication breakdown? *Language and Intercultural Communication* 15(1), 125–140.

Lönnblad, J. & Vartiainen, M. (2012). *Future Competences—Competences for new ways of working*. Publication Series B, 12. Turku: University of Turku, Brahea Centre for Training and Development.

Mäkinen, M. & Annala, J. 2012. Osaamisperustaisen opetussuunnitelman kahdet kasvot. Teoksessa M. Mäkinen, V. Korhonen, J. Annala, P. Kalli, P. Svärd ja V-M. Värri (toim.) *Osallistava korkeakoulutus*. Tampere: Tampere University Press, 127–151.

Nurmi, R. & Mahlamäki-Kultanen, S. (2015). Ammattikorkeakoulujen pedagogiset strategiat. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 17(3), 24–40.

Nykänen, S. & Tynjälä, P. (2012). Työelämätaitojen kehittämisen mallit korkeakoulutuksessa. *Aikuiskasvatus* 1, 17–27.

Opetusministeriö (2015). Ammattikorkeakoulutus ja sen kehittäminen. Haettu 23.9.2015 osoitteesta <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/?lang=fi>.

Palonen, T., Boshuizen, H. P. & Lehtinen, E. (2014). How expertise is created in emerging professional fields. Promoting, assessing, recognizing and certifying lifelong learning, 131–149. Dordrecht: Springer.

Spitzberg, B. H. (2006). Preliminary development of a model and measure of computer-mediated communication (CMC) competence. *Journal of Computer-Mediated Communication* 11(2), 629–666.

Spitzberg, B. H. & Cupach, W. R. (2002). Interpersonal skills. Teoksessa M. L. Knapp & J. A. Daly (toim.) *Handbook of Interpersonal Communication* (3. painos). Thousand Oaks: Sage, 564–611.

Varhelahti, M. (2017). Teknologiavälitteisen viestintäosaamisen kehittäminen liiketalouden ylemmissä ammattikorkeakoulututkinnoissa-työelämän tarpeista opetussuunnitelmiin. Turku:

Turun yliopisto. Haettu 18.9.2018 osoitteesta <http://docplayer.fi/51840053-Teknologiavalitteisen-viestintaosaamisen-kehittaminen-liiketalouden-ylemmissa-ammattikorkeakoulututkinnoissa-tyoelaman-tarpeista-opetussuunnitelmiin.html>

Waldeck, J., Durante, C., Helmuth, B. & Marcia, B. (2012). Communication in a changing world: Contemporary perspectives on business communication competence. *Journal of Education for Business* 87(4), 230–240.

Avainsanat: viestintäosaaminen, YAMK-koulutus, työelämävastaava, viestintäteknologia, Kauppa ja hallinto

Keywords: communication skills, adult learning, blended learning, work-oriented, communication technology, business and administration.